

Роман КВЯТКОВСЬКИЙ

Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
(Львів, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7917-1739>

Електронна пошта: roman_kviatkovskyi@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ ДРУГОЇ КАРАБАСЬКОЇ ВІЙНИ (2020 р.) У ЗАХІДНИХ МЕДІА ЯК ДЖЕРЕЛО ПОДАЛЬШОГО ВОЄННО-ІСТОРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Друга карабаська війна, що відбулася у 2020 році, відзначається не лише військовими діями та геополітичними наслідками у Кавказькому регіоні, а й значним впливом на сферу масової інформації. Інформаційний простір відіграв ключову роль у сприйнятті конфлікту на регіональному та світовому рівнях.

У статті розглянуто висвітлення Другої карабаської війни та її наслідків у провідних засобах масової інформації країн Заходу. Визначено, які ключові теми домінували в інформаційних матеріалах і який вплив це мало на міжнародну спільноту та формування громадської думки. Досліджено підходи до представлення інформації про війну, визначено основні ключові теми та акценти. Проаналізовано висвітлення та воєнно-політичну інтерпретацію витоків, перебігу й наслідків Другої карабаської війни у провідних західних ЗМІ, реалізацію політичних процесів у відносинах між Азербайджаном і Вірменією та процесу врегулювання Карабаського конфлікту.

Ключові слова: Азербайджан, Вірменія, Друга карабаська війна, засоби масової інформації, інформаційний простір, Карабах, локальний конфлікт, медіапростір.

Постановка проблеми. Друга карабаська війна, активні бойові дії якої відбулися у період вересня — листопада 2020 року, стала об'єктом уваги світової спільноти через геополітичну значущість та вплив на стабільність у регіоні Південного Кавказу. Однією з ключових складових конфлікту є його візуалізація та інтерпретація у медіапросторі.

Актуальність наукового дослідження полягає у необхідності розуміння та аналізу впливу засобів масової інформації на сприйняття подій, що відбувалися у період Другої карабаської війни. Таке дослідження є важливим для розуміння динаміки інформаційного простору та його впливу на міжнаціональні та міждержавні відносини у регіоні, а також для сприйняття конфлікту як на внутрішньому, так і на світовому рівнях.

Аналіз досліджень і публікацій. Конфлікт у Карабаху викликав інтерес та став предметом дослідження багатьох експертів, науковців та аналітиків. Це такі дослідники, як Томас де Ваал — експерт з регіональної політики, який досліджував політичний контекст конфлікту та його вплив на геополітичну ситуацію у Південному Кавказі (De Waal, 2013), Анвар Мамадалієв — науковець, який розглядав пропаганду в засобах масової ін-

формації у контексті Другої карабаської війни, аналізував матеріали офіційних військових джерел Вірменії та Азербайджану (Mamadaliyev, A. 2020), Ральф Врубель — аналітик, який розглядав наслідки Другої війни у Карабаху і геополітичні зміни на Південному Кавказі у пост конфліктний період (Wrobel, R. 2023). Аналізу висвітлення Другої карабаської війни у засобах масової інформації Великої Британії свою роботу присвятила Ульвія Гусейнова (Гусейнова, У. 2021). Їхні дослідження виявилися цінними для розуміння різних аспектів конфлікту, таких як політичні, військові, гуманітарні, етнічні і правозахисні аспекти.

Серед українських дослідників та науковців, які вивчали та аналізували Другу карабаську війну, слід відзначити Андрія Харука та його роботу щодо висвітлення вірмено-азербайджанського збройного конфлікту 2020 року у польських спеціалізованих виданнях (Харук, А. 2021), роботу Олега Поплавського, частково присвячену військовому складнику та ролі інформаційного забезпечення в період Другої карабаської війни (Поплавський, О. 2020), дослідження Романа Квятковського, де проаналізовано використання інформаційного простору в ході інформаційного

протиборства Вірменії та Азербайджану в період Другої карабаської війни (Квятковський, Р. 2023).

Поряд з тим, актуальним предметом дослідження залишається розкриття особливостей висвітлення та воєнно-політичної інтерпретації витоків, перебігу й наслідків Другої карабаської війни у провідних засобах масової інформації.

Мета дослідження. Розкриття особливостей відображення та воєнно-політичної інтерпретації витоків, перебігу й наслідків Другої карабаської війни у провідних західних засобах масової інформації з погляду формування джерельної бази подальшого воєнно-історичного дослідження вірмено-азербайджанських збройних конфліктів (кінець 1980-х — перша чверть ХХІ ст.)

Виклад основного матеріалу. На тлі складної геополітичної ситуації на Південному Кавказі Друга карабаська війна 2020 року відіграла значну роль у формуванні нового політичного ландшафту та динаміки у регіоні. Конфлікт між Азербайджаном та Вірменією, що має глибокі історичні корені, спричинив серйозні наслідки, а також викликав великий інтерес з боку міжнародної спільноти (Конфлікт в Нагірному Карабахи: причини розгортання та ескалації. 2021).

Після шести тижнів бойових дій війна завершилася перемогою Азербайджану та підписанням 10 листопада 2020 року мирного договору між Азербайджаном і Вірменією за посередництва російської федерації. Договір передбачав припинення активних воєнних дій на лінії зіткнення, визначав нові реалії на підконтрольних територіях і дипломатичні заходи для забезпечення миру та стабільності в регіоні. Азербайджан взяв під свій контроль низку населених пунктів, у тому числі друге за величиною місто регіону Шушу. Також згідно з угодою Азербайджан закріпив за собою завойовані ще наприкінці вересня території Карабаху. Крім того, Баку повернув під свій контроль кілька районів Азербайджану, що раніше склали «пояс безпеки» довкола невизнаної «Нагірно-Карабаської Республіки». У Лачинському районі під контролем російських миротворців було утворено коридор завширшки 5 км, що з'єднав частину Карабаху, досі підконтрольну вірменам, безпосередньо з самою Вірменією, а Вірменія зобов'язалася гарантувати безпеку сполучення між Азербайджаном і Нахічеванською Автономною Республікою (The Russian Foreign Ministry released the full text of the statement... 2020).

Під час звернення до нації 10 листопада 2020 року, президент Азербайджану Ільхам Алієв

заявив про завершення військової фази, під час якої офіційний Баку досяг усіх поставлених цілей, і перехід до політичного врегулювання конфлікту довкола Карабаху та назвав договір про припинення вогню «фактичною капітуляцією Вірменії». Перемога Азербайджану та підписання мирної угоди супроводжувалися масовими святкуваннями у Баку, а у грудні 2020 року у столиці провели Парад перемоги у Другій карабаській війні, що в самому Азербайджані отримала назву «Вітчизняна війна» (A Victory parade dedicated to Victory in the Patriotic War... 2020).

Утім, у підписаній угоді не йшлося про статус самого Карабаху. Саме ця територія раніше визначалася як «Нагірно-карабаська автономна область» у складі Азербайджанської РСР та була населена переважно вірменами. Після Першої карабаської війни (1988–1994 рр.) та перемоги вірмен Азербайджан втратив контроль над Карабахом і частиною прилеглих районів, та до осені 2020 року його більшу частину контролювала невизнана «Нагірно-Карабаська Республіка» (Нагірний Карабах: конфлікт у 10 відповідях. 2020). Невизначеність щодо майбутнього Карабаху у підписаній угоді, наявність різноманітних форм незадоволення серед сторін конфлікту стали основними причинами збільшення напруженості в регіоні, чергової ескалації конфлікту у прикордонній смузі та початку «антитерористичних заходів» з боку Азербайджану на території Карабаху у вересні 2023 року, Третьої карабаської війни, з метою «забезпечення та відновлення конституційного ладу Азербайджанської Республіки» (The escalation follows weeks of bloody clashes... 2023).

Після укладення договору прем'єр-міністр Вірменії Нікола Пашинян відзначив, що це не можна вважати ані перемогою, ані поразкою. Він підкреслив, що «поки є воля боротися, немає причин вважати себе переможеними, і цей момент стане новим етапом в історії національної єдності та відродження». Він також додав, що його рішення базується на «глибокому аналізі бойової ситуації та обговоренні з найкращими експертами у цій галузі». У Єревані підписання мирної угоди викликало політичну кризу та зумовило масові протести. Тисячі людей вийшли на вулиці, сотні протестувальників штурмували будівлі уряду та парламенту. Основними вимогами протестувальників були відставка прем'єр-міністра, відмова від домовленостей та продовження боротьби (Nagorno-Karabakh conflict: Violence inside Armenian parliament... 2020).

Різноманітні засоби масової інформації, такі як новинні агентства, телеканали, газети та онлайн-видання, активно висвітлювали події, пов'язані з конфліктом довкола Карабаху 2020 року, його причини та наслідки. У сюжетах та повідомленнях великої кількості мас-медіа висвітлювалися різні аспекти конфлікту: політичні, військові, економічні, гуманітарні тощо. Розглянемо відображення Другої карабаської війни у міжнародних мас-медіа, звертаючи увагу на те, які аспекти конфлікту найбільше цікавили міжнародні ЗМІ та як вони інтерпретували і висвітлювали події.

Міжнародна інформаційна агенція «Bloomberg» провела аналітичний аналіз передумов та можливих наслідків конфлікту, зосередивши увагу на наступних ключових моментах: причинах конфлікту та ролі розпаду Радянського Союзу, впливі історії Вірменії та Азербайджану, залученні Туреччини та її цілях, ролі росії, США та Франції, впливі конфлікту на постачання нафти та газу з регіону. Щодо мирного врегулювання ситуації та перспектив регіону, агенція у своїх матеріалах зазначає, що «в останні роки інтерес США до регіону знизився, і перемир'я, досягнуте наприкінці жовтня 2020 року за посередництва Державного департаменту, було порушене через кілька годин після набуття чинності. А мирний договір, підписаний 10 листопада 2020 року за посередництва РФ, фактично відсуває США та Францію, дозволяючи Путіну та Ердогану домінувати в переговорах щодо умов будь-якого майбутнього врегулювання конфлікту між Вірменією та Азербайджаном» (Why Azerbaijan and Armenia Fight With Such Tenacity. 2020).

«CNN» як міжнародне новинне агентство зосереджувалося на наданні об'єктивної та ретельно збалансованої інформації щодо Другої карабаської війни. У своїх звітах агентство акцентувало увагу на геополітичних аспектах конфлікту, його потенційних наслідках для регіону та міжнародних відносин. Одним із ключових аспектів публікацій «CNN» було висвітлення позицій обох сторін конфлікту, а також спроби розв'язати конфлікт шляхом дипломатичних зусиль. Видання намагалося зберегти об'єктивність та надавати глядачам повну картину подій на основі різних джерел та аналізу ситуації. Крім того, «CNN» звертало увагу на гуманітарні аспекти конфлікту, зокрема на відшкодування постраждалим та гуманітарну допомогу, що стала необхідною внаслідок ескалації насильства (Azerbaijan,

Armenia and Russia sign peace deal over Nagorno-Karabakh. 2020).

Висвітлення Другої карабаської війни у засобах масової інформації США відображалося через призму геополітичних та стратегічних інтересів країни. Велика увага приділялася висловлюванням офіційних осіб та спробам здійснення миротворчих дій у рамках міжнародних організацій. Аналіз публікацій у засобах масової інформації США та Канади є не менш важливим для розуміння реакції західних країн на міжнародні конфлікти та їх впливу на міжнародні відносини. Проаналізуємо, які аспекти Другої карабаської війни найбільше зацікавили американських і канадських журналістів та аналітиків, основні тенденції їхнього підходу до інтерпретації конфлікту, а також оцінимо вплив цих позицій на формування громадської думки та сприяння процесам його мирного врегулювання.

Позиція Сполучених Штатів щодо конфлікту та їхні зусилля для сприяння мирному врегулюванню, а також перспективи миру після угоди про припинення вогню викладені у матеріалах «The New York Times». Видання повідомляє, що США висловлюють підтримку мирному врегулюванню конфлікту, проте, акцентується увага на ролі Туреччини та РФ як регіональних гравців. Зазначається, що «пряме залучення Туреччини до підтримки свого етнічного тюркського союзника Азербайджану в зоні традиційного російського впливу перетворило місцеву суперечку на регіональну». Також робиться акцент на тому, що в мирній угоді нічого не говорить про довгостроковий статус території (Armenia and Azerbaijan: What Sparked War and Will Peace Prevail? 2021).

Інформаційне агентство «Associated Press» також активно висвітлювало події Другої карабаської війни. Агентство звертало увагу на геополітичні та гуманітарні аспекти конфлікту, аналізуючи його вплив на регіональну та міжнародну стабільність. Воно також зосереджувалося на розкритті позицій ключових гравців, таких як Азербайджан, Вірменія, Туреччина і російська федерація, та їхніх стратегічних мотивацій у контексті конфлікту.

«Протягом десятиліть дві країни були втягнуті в конфлікт через Карабах, і існували побоювання, що військові дії можуть загостритися і залучити Туреччину, яка підтримує Азербайджан, і Росію, яка має угоду про безпеку з Вірменією. Якщо перемир'я виявиться тривалим, це стане серйозним дипломатичним переворотом для

росії, оскільки має зв'язки з обома сторонами конфлікту та була посередником в угоді, в якій зафіксовані як перемоги, так і невдачі. Туреччина також заявила про свій інтерес, хоча ще невідомо, чи зможе вона розширити свій вплив, забезпечивши собі більш важливу роль у мирному процесі», — зазначено в публікації видання (Russian peacekeepers deploy to secure Nagorno-Karabakh truce. 2020).

Як повідомляє «Радіо Свобода», «Росія дозволила Азербайджану досягти успіхів у Карабаху силою, але Москва зупинила Азербайджан в той момент, коли він міг загрожувати існуванню Вірменії. Мирна угода, найімовірніше, посилить роль росії, яка є військовим союзником Вірменії і має на території цієї країни військову базу. Договір передбачає військову підтримку Росії у разі нападу на Вірменію, але він не включає Карабах або інші азербайджанські райони, захоплені Вірменією».

З іншого боку, на думку аналітиків «Радіо Свобода», росія залишається головним арбітром у регіоні, незважаючи на спроби Туреччини залучити свої сили. Проте, як зазначає мас-медіа, «багато людей на Південному Кавказі і за його межами запам'ятають, що РФ відмовилася допомогти союзникові, а її заяви в критичний момент мало відрізнялися від заяв тих країн, які мають значно менші інтереси в регіоні» (Мир у Нагірному Карабасі: капітуляція Вірменії, перемога Росії? 2020).

Журналісти впливового американського видання «The Washington Post» аналізували реакцію американських політиків, намагалися з'ясувати, які кроки приймалися для спроби врегулювання ситуації, а також розглядали політичні та гуманітарні наслідки Другої карабаської війни. Однією з головних особливостей війни видання визначає «роль Туреччини як регіональної держави та давнього ворога Вірменії, а також військову підтримку, яку було надано Азербайджану».

Водночас, «The Washington Post» повідомляє, що «припинення вогню, досягнуте за посередництвом Росії, не принесло ані повної стабільності, ані безпеки в регіоні, і в рамках мирного договору, підписаного за посередництвом Росії, Вірменія була змушена поступитися територією, яку вона контролювала десятиліттями» (The Nagorno-Karabakh conflict between... 2022). Канадська національна новинна мережа «CBC News» зосередилась на різних аспектах конфлікту, включаючи аналіз політичних та геополітич-

них аспектів і гуманітарні наслідки. «Західні країни, зокрема Франція та Сполучені Штати, були учасниками Мінського процесу, створеного ОБСЄ для пошуку остаточного врегулювання конфлікту у Карабаху. Однак після початку бойових дій у вересні 2020 року ані французи, ані американці не змогли домогтися припинення вогню. Вони також не мали змоги значно вплинути на свого партнера по НАТО — Туреччину, яка кинула свою політичну та дипломатичну вагу на допомогу Азербайджану, а такі обставини конфлікту заплямували Західний альянс. Тепер ще й схоже на те, що етнічні вірмени залишаться на території анклав, але їхню безпеку гарантуватиме контингент російських миротворців, а не вірменська армія», — зазначає новинна мережа (Armenians vent fury at West after truce... 2020).

Друга карабаська війна також привернула значну увагу *засобів масової інформації країн Європи*. Вони висвітлювали конфлікт з різних точок зору, надавали аналіз експертів, політичних аналітиків, журналістів та інших фахівців із різних галузей, а також відображали позицію країн Європейського Союзу щодо ситуації. ЗМІ європейських країн акцентували увагу на гуманітарних аспектах конфлікту, порушенні міжнародного права, ставленні до конфлікту міжнародного співтовариства та можливих шляхах його вирішення. Вони також активно використовували соціальні мережі для розповсюдження інформації та взаємодії з аудиторією.

У матеріалах британського інформаційного агентства «BBC News» зазначається, що «після перемоги свого союзника, Туреччина закріпила за собою роль ключового гравця на Кавказі, посилила свій вплив у Каспійському регіоні, полегшила доступ Азербайджану до енергоресурсів і ще більше прив'язала під себе Баку. І незважаючи на те що турецькі миротворці не були згадані в мирній угоді, президент Азербайджану Ільхам Алієв заявив, що вони будуть повністю залучені до мирного врегулювання» (Нагірний Карабах: хто виграв і що далі? 2020).

Британська газета «The Guardian» у своїх матеріалах звертає увагу на такі питання, як причини конфлікту, хід бойових дій, людські втрати, перемовини щодо мирного врегулювання, аналізує угоду про припинення вогню, роль міжнародних посередників та миротворчих сил, а також можливі наслідки мирного договору для сторін конфлікту та регіону. Щодо мирної угоди та розв'язання вірмено-азербайджанського конфлікту в регіоні, газета зазначає, що «підписуючи угоду про при-

пинення вогню Вірменія погодилася поступово повернути Баку території навколо Карабаху, які вона окупувала з 1990-х років. Однак у культурному плані все не так просто. Люди, які живуть у цих краях, не всі, але більша частина, були вірменами. І у той час як азербайджанці можуть по праву святкувати повернення до домівок, з яких вони були вигнані 30 років тому, вірменська нація залишається у небезпеці, оскільки Азербайджан постійно заперечував будь-які факти приналежності вірменам спірного регіону. Так само, як разом з Туреччиною, заперечують геноцид вірмен, у результаті якого в Анатолії було вбито до 1,5 мільйона вірмен» (The ceasefire agreement with Azerbaijan comes... 2020).

Німецьке інформаційне агентство «Deutsche Welle» у своєму аналізі ролі міжнародних дипломатичних зусиль у пошуку мирного врегулювання конфлікту та огляді впливу конфлікту на геополітичні відносини і стабільність у регіоні зазначає, що «війна, яка знову спалахнула у Карабаху восени 2020 року, стала провалом дипломатії, оскільки Захід мало цікавить конфлікт на краю Європи. США відмовилися від своєї ролі світового правоохоронця, а Євросоюз то не здатний, то не бажає взяти її на себе. Зрештою, звичайні люди на Кавказі розплачуються за те, що ніхто не почувасться відповідальним за їх долю» (The Nagorno-Karabakh conflict... 2020).

Засоби масової інформації Італії, такі як «La Repubblica», також не оминули увагою конфлікт в Карабаху, вони звертали увагу на різноманітні аспекти, включаючи політичні, військові, гуманітарні та соціальні наслідки конфлікту, акцентували свою увагу на військових злочинах, скоєних у регіоні.

«Обидві країни застосовували нетрадиційну зброю, що створювало загрозу життю мирного населення. Зокрема, атаки цивільних об'єктів, використання касетних бомб, нанесення авіаційних ударів і ударів важкої артилерії по населених пунктах без видимих військових цілей. У результаті щонайменше 143 мирних жителів з обох сторін були вбиті, а десятки тисяч людей були евакуйовані зі своїх домівок», — стверджує видання, посилаючись на дані міжнародної правозахисної організації «Human Rights Watch (Azerbaijan, nel conflitto del Nagorno-Karabakh... 2020).

У листопаді 2020 року Сенат Франції прийняв резолюцію — пропозицію групи сенаторів, у якій закликав уряд визнати незалежність Карабаху (French Senate adopts resolution... 2020). Це спричинило скандал у відносинах між Фран-

цією та Азербайджаном, викликало негативну реакцію з боку Туреччини та привернуло увагу світової преси. Президент Туреччини Реджеп Ердоган у одному із інтерв'ю назвав резолюцію «повною катастрофою», що створює небезпеку для мирного процесу у Карабаху та є спробою «відокремлення Карабаху від Азербайджану», а Міллі Меджліс Азербайджану звернувся до уряду країни з вимогою ініціювати виключення Франції з Мінської групи ОБСЄ по Карабаху (Erdogan: France's Karabakh resolution is a «disaster». 2020). Уряд Франції відразу ж заявив, що не планує визнавати незалежність Карабаху, вважаючи, що «це рішення має бути вирішене в рамках міжнародних переговорів між Азербайджаном та Вірменією, і ще поки жодна держава не визнала Карабах», — йдеться у повідомленні французької новинної радіостанції «RFI» з посиланням на прес-службу Сенату (Haut-Karabakh: la diplomatie française en accusation en Azerbaïdjan. 2020). Після цього скандалу резолюція була відкликана сенаторами, проте, цей епізод все ж показав наявність розділених поглядів у Франції щодо питання Карабаху та проблеми визнання його статусу. Зауважимо, Франція має потужну діаспору вірменського населення у країні, і жодна країна світу не визнала Карабах незалежним, навіть Вірменія.

Висновки. У статті проаналізовано як події Другої карабаської війни та її наслідки висвітлювали західні засоби масової інформації. Аналіз показав, що ЗМІ активно висвітлювали конфлікт, представляючи різні точки зору та аналізуючи події з різних ракурсів. Результати дослідження показують, що відображення війни в різних медіа відрізнялося залежно від їхніх політичних орієнтацій, країни походження та інших чинників. Деякі засоби масової інформації надавали перевагу одній стороні конфлікту, тоді як інші були більш об'єктивними. Такий підхід призвів до виникнення стереотипів та часткового спотворення уявлень про конфлікт для західної аудиторії. У цілому, дослідження висвітлення Другої карабаської війни та її наслідків у ЗМІ вказує на необхідність об'єктивного та детального аналізу інформації, що поширюється через медіа, для зрозуміння сутності конфлікту та його впливу на регіон та світову політику.

Зазначимо, що висвітлення Другої карабаської війни у західних ЗМІ спонукало до дискусій щодо майбутнього регіону та шляхів досягнення мирного врегулювання конфлікту. Це сприяло підвищенню уваги до ролі міжнародного спів-

товариства у розв'язанні подібних конфліктів та підкреслило необхідність ефективної дипломатії і міжнародної співпраці для запобігання подібним конфліктам у майбутньому.

Висвітлення подій у період Другої карабаської війни та її наслідків має вплив як на підтримку мирного вирішення конфлікту, так і на загострення напруги довкола карабаського питання. Події у регіоні Південного Кавказу мають важливе значення для міжнародної спільноти та вимагають всебічного аналізу та висвітлення, що сприяло би розумінню складних політичних та етнічних динамік у сучасному світі.

Зважаючи на значущість і складність конфлікту, подальше дослідження висвітлення Другої

карабаської війни та її наслідків у засобах масової інформації може сприяти розвитку стратегій медійного впливу на розвиток подій та формування громадської думки. Важливо враховувати різноманітність підходів та позицій, що відображаються в медійному просторі, та розвивати механізми для забезпечення об'єктивного та збалансованого висвітлення подібних конфліктів. Разом з тим, матеріали дослідження можуть слугувати джерельною базою для подальшого воєнно-історичного дослідження вірмено-азербайджанських збройних конфліктів (кінець 1980-х — перша чверть XXI ст.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

A Victory parade dedicated to Victory in the Patriotic War was held at the Azadlig Square, Baku. (2020). URL: <https://president.az/en/articles/view/48788> [дата зверн.: 05.03.2024].

Armenia and Azerbaijan: What Sparked War and Will Peace Prevail? (2021). URL: <https://www.nytimes.com/article/armenian-azerbaijan-conflict.html?searchResultPosition=20> [дата зверн.: 06.03.2024].

Armenians vent fury at West after truce in bloody war in Nagorno-Karabakh. (2020). URL: <https://www.cbc.ca/news/world/armenia-azerbaijan-nagorno-karabakh-truce-1.5796470> [дата зверн.: 06.03.2024].

Azerbaijan, Armenia and Russia sign peace deal over Nagorno-Karabakh. (2020). URL: <https://edition.cnn.com/2020/11/09/europe/nagorno-karabakh-shusha-armenia-azerbaijan-russia-intl/index.html> [дата зверн.: 07.03.2024].

Azerbaijan, nel conflitto del Nagorno-Karabakh contro l'Armenia sono stati commessi crimini di guerra. (2020). URL: <https://www.repubblica.it/solidarieta/diritti-umani/2020/12/22/news/azerbaijan-279437765/> [дата зверн.: 07.03.2024].

De Waal, T. (2013). *Black garden: Armenia and Azerbaijan through peace and war*. New York. NYU press, 400 p.

Erdogan: France's Karabakh resolution is a «disaster». (2020). URL: <https://www.middleeastmonitor.com/20201206-erdogan-frances-karabakh-resolution-is-a-disaster/> [дата зверн.: 07.03.2024].

French Senate adopts resolution to recognise Nagorno-Karabakh Republic. (2020). URL: <https://www.commonspace.eu/news/french-senate-adopts-resolution-recognise-nagorno-karabakh-republic> [дата зверн.: 07.03.2024].

Haut-Karabakh: la diplomatie française en accusation en Azerbaïdjan. (2020). URL: <https://www.rfi.fr/fr/europe/20201201-haut-karabakh-la-diplomatie-fran%C3%A7aise-en-accusation-en-azerba%C3%AFdjan> [дата зверн.: 07.03.2024].

Huseynova, U. (2021). The Second Karabakh War through the Prism of the Most Influential British Press, 27 September — 10 November 2020. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*. № 24(7–8), с. 53–58. DOI: <https://doi.org/10.15421/172178>

Mamadaliyev, A. (2020). Military Propaganda around the 2020 Nagorno-Karabakh War: Official Materials of Armenia and Azerbaijan Defense Ministries (as illustrated by the first day of the conflict-September 27, 2020). *Propaganda in the World & Local Conflicts*. № 7(2).

Nagorno-Karabakh conflict: Violence inside Armenian parliament as protesters denounce ceasefire. (2020). URL: <https://news.sky.com/story/nagorno-karabakh-conflict-armenia-and-azerbaijan-sign-agreement-to-end-military-conflict-12128878> [дата зверн.: 05.03.2024].

Russian peacekeepers deploy to secure Nagorno-Karabakh truce. (2020). URL: <https://apnews.com/article/russia-armenia-azerbaijan-33da1f6a3e66e6c09efd4fa1cad9e927> [дата зверн.: 06.03.2024].

The ceasefire agreement with Azerbaijan comes with great risks for Armenia. (2020). URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/nov/19/ceasefire-agreement-azerbaijan-great-risks-armenia> [дата зверн.: 07.03.2024].

The escalation follows weeks of bloody clashes and comes three years after a full-scale war with Armenia over the Caucasus region. (2023). URL: <https://www.politico.eu/article/azerbaijan-launch-anti-terror-operation-nagorno-karabakh-armenia/> [дата зверн.: 05.03.2024].

The Nagorno-Karabakh conflict between Armenia and Azerbaijan, explained. (2022). URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/08/04/nagorno-karabakh-conflict-explained/> [дата зверн.: 06.03.2024].

The Nagorno-Karabakh conflict. (2020). URL: <https://www.dw.com/en/nagorno-karabakh/t-66863207> [дата зверн.: 07.03.2024].

The Russian Foreign Ministry released the full text of the statement by the President of Azerbaijan the Prime Minister of Armenia and the President of the Russian Federation. (2020). URL: https://arminfo.info/full_news.php?id=57916&__cf_chl_jschl_tk&lang=3 [дата зверн.: 05.03.2024].

Why Azerbaijan and Armenia Fight With Such Tenacity. (2020). URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-09-28/why-stakes-are-raised-in-the-azeri-armenian-conflict-quicktake?sref=nScyySLq> [дата зверн.: 06.03.2024].

Wrobel, R. (2023). The changing geopolitics in the South Caucasus during the war in Ukraine: Chances and risks for the region. *Ordnungspolitische Diskurse*. № 2.

Квятковський, Р. (2023). Протиборство в інформаційному просторі Азербайджану та Вірменії в період Другої війни у Нагірному Карабаху. *Військово-науковий вісник*. № 39, с. 137–153. DOI: <https://doi.org/10.33577/2313-5603.39.2023.137-153>

Конфлікт в Нагірному Карабасі: причини розгортання та ескалації. (2021). URL: <https://censs.org/tag/нагірнийкарабах/> [дата зверн.: 05.03.2024].

Мир у Нагірному Карабасі: капітуляція Вірменії, перемога Росії? (2020). URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/мир-у-нагірному-карабасі/30940800.html> [дата зверн.: 06.03.2024].

Нагірний Карабах: конфлікт у 10 відповідях. (2020). URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30864543.html> [дата зверн.: 05.03.2024].

Нагірний Карабах: хто виграв і що далі? (2020). URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-54887608> [дата зверн.: 06.03.2024].

Поплавський, О. (2020). Військовий складник загального успіху Азербайджану у «другій карабаській війні». *Літопис Волині*. № 23, с. 77–85. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2020.23.14>

Харук, А. (2021). Висвітлення вірмено-азербайджанського збройного конфлікту 2020 р. у польських спеціалізованих виданнях. *Військово-науковий вісник*. № 35, с. 281–290. DOI: <https://doi.org/10.33577/2313-5603.35.2021.281-290>

REFERENCES

A Victory parade dedicated to Victory in the Patriotic War was held at the Azadlig Square, Baku. (2020). URL: <https://president.az/en/articles/view/48788> [Accessed: 05.03.2024]. [in English].

Armenia and Azerbaijan: What Sparked War and Will Peace Prevail? (2021). URL: <https://www.nytimes.com/article/armenian-azerbaijan-conflict.html?searchResultPosition=20> [Accessed: 06.03.2024]. [in English].

Armenians vent fury at West after truce in bloody war in Nagorno-Karabakh. (2020). URL: <https://www.cbc.ca/news/world/armenia-azerbaijan-nagorno-karabakh-truce-1.5796470> [Accessed: 06.03.2024]. [in English].

Azerbaijan, Armenia and Russia sign peace deal over Nagorno-Karabakh. (2020). URL: <https://edition.cnn.com/2020/11/09/europe/nagorno-karabakh-shusha-armenia-azerbaijan-russia-intl/index.html> [Accessed: 07.03.2024]. [in English].

Azerbaijan, nel conflitto del Nagorno-Karabakh contro l'Armenia sono stati commessi crimini di Guerra. (2020). URL: <https://www.repubblica.it/solidarieta/diritti-umani/2020/12/22/news/azerbaijan-279437765/> [Accessed: 07.03.2024]. [in Italian].

De Waal, T. (2013). Black garden: Armenia and Azerbaijan through peace and war. New York. NYU press, 400 p. [in English].

Erdogan: France's Karabakh resolution is a «disaster». (2020). URL: <https://www.middleeastmonitor.com/20201206-erdogan-frances-karabakh-resolution-is-a-disaster/> [Accessed: 07.03.2024]. [in English].

French Senate adopts resolution to recognise Nagorno-Karabakh Republic. (2020). URL: <https://www.commonspace.eu/news/french-senate-adopts-resolution-recognise-nagorno-karabakh-republic> [Accessed: 07.03.2024]. [in English].

Haut-Karabakh: la diplomatie française en accusation en Azerbaïdjan. (2020). URL: <https://www.rfi.fr/fr/europe/20201201-haut-karabakh-la-diplomatie-fran%C3%A7aise-en-accusation-en-azerba%C3%AFdjan> [Accessed: 07.03.2024]. [in French].

Huseynova, U. (2021). The Second Karabakh War through the Prism of the Most Influential British Press, 27 September-10 November 2020. *Naukovo-teoretychnyi almanakh «Hrani»*. № 24(7–8), с. 53–58. DOI: <https://doi.org/10.15421/172178>. [in English].

Kharuk, A. (2021). Vysvitlennia virmeno-azerbaidzhanskoho zbroinoho konfliktu 2020 r. u polskykh spetsializovanykh vydanniakh [Coverage of the Armenian-Azerbaijani armed conflict in 2020 in Polish specialized publications]. *Viiskovo-naukovyi visnyk*. № 35, s. 281–290. DOI: <https://doi.org/10.33577/2313-5603.35.2021.281-290>. [in Ukrainian].

Konflikt v Nahirnomu Karabasi: prychny rozghortannia ta eskalatsii. (2021). [The conflict in Nagorno-Karabakh: causes of deployment and escalation.]. URL: <https://cens.org/tag/нагiрнийкарабах/> [Accessed: 05.03.2024]. [in Ukrainian].

Kviatkovskiy, R. (2023). Protyborstvo v informatsiinomu prostori Azerbaidzhanu ta Virmenii v period Druhoi viiny u Nahirnomu Karabakhu [Rivalry in the information space of Azerbaijan and Armenia during the Second Nagorno-Karabakh War]. *Viiskovo-naukovyi visnyk*. № 39, p. 137–153. DOI: <https://doi.org/10.33577/2313-5603.39.2023.137-153>. [in Ukrainian].

Mamadaliyev, A. (2020). Military Propaganda around the 2020 Nagorno-Karabakh War: Official Materials of Armenia and Azerbaijan Defense Ministries (as illustrated by the first day of the conflict-September 27, 2020). *Propaganda in the World & Local Conflicts*. № 7(2). [in English].

Myr u Nahirnomu Karabasi: kapituliatsiia Virmenii, peremoha Rosii? (2020). [Peace in Nagorno-Karabakh: Armenia's surrender, Russia's victory?]. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/myr-u-nahirnomu-karabasi/30940800.html> [Accessed: 06.03.2024]. [in Ukrainian].

Nagorno-Karabakh conflict: Violence inside Armenian parliament as protesters denounce ceasefire. (2020). URL: <https://news.sky.com/story/nagorno-karabakh-conflict-armenia-and-azerbaijan-sign-agreement-to-end-military-conflict-12128878> [Accessed: 05.03.2024]. [in English].

Nahirnyi Karabakh: khto vyhrav i shcho dali? (2020). [Nagorno-Karabakh: who won and what next?]. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-54887608> [Accessed: 06.03.2024]. [in Ukrainian].

Nahirnyi Karabakh: konflikt u 10 vidpovidiakh. (2020). [Nagorno-Karabakh: the conflict in 10 answers]. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30864543.html> [Accessed: 05.03.2024]. [in Ukrainian].

Poplavskiy, O. (2020). Viiskovyi skladnyk zahalnoho uspiKHu Azerbaidzhanu u «druhii karabaskii viini» [The military component of the overall success of Azerbaijan in the «second Karabakh war»]. *Litopys Volyni*. № 23, s. 77–85. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2020.23.14>. [in Ukrainian].

Russian peacekeepers deploy to secure Nagorno-Karabakh truce. (2020). URL: <https://apnews.com/article/russia-armenia-azerbaijan-33da1f6a3e66e6c09efd4fa1cad9e927> [Accessed: 06.03.2024]. [in English].

The ceasefire agreement with Azerbaijan comes with great risks for Armenia. (2020). URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/nov/19/ceasefire-agreement-azerbaijan-great-risks-armenia> [Accessed: 07.03.2024]. [in English].

The escalation follows weeks of bloody clashes and comes three years after a full-scale war with Armenia over the Caucasus region. (2023). URL: <https://www.politico.eu/article/azerbaijan-launch-anti-terror-operation-nagorno-karabakh-armenia/> [Accessed: 05.03.2024]. [in English].

The Nagorno-Karabakh conflict between Armenia and Azerbaijan, explained. (2022). URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/08/04/nagorno-karabakh-conflict-explained/> [Accessed: 06.03.2024]. [in English].

The Nagorno-Karabakh conflict. (2020). URL: <https://www.dw.com/en/nagorno-karabakh/t-66863207> [Accessed: 07.03.2024]. [in English].

The Russian Foreign Ministry released the full text of the statement by the President of Azerbaijan, the Prime Minister of Armenia and the President of the Russian Federation. (2020). URL: https://arminfo.info/full_news.php?id=57916&__cf_chl_jschl_tk&lang=3 [Accessed: 05.03.2024]. [in English].

Why Azerbaijan and Armenia Fight With Such Tenacity. (2020). URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-09-28/why-stakes-are-raised-in-the-azeri-armenian-conflict-quicktake?sref=nScyySLq> [Accessed: 06.03.2024]. [in English].

Wrobel, R. (2023). The changing geopolitics in the South Caucasus during the war in Ukraine: Chances and risks for the region. *Ordnungspolitische Diskurse*. №2. [in English].

Roman KVIATKOVSKIY

*Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy
(Lviv, Ukraine)*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7917-1739>

FEATURES OF THE COVERAGE OF THE SECOND KARABAKH WAR (2020) IN WESTERN MEDIA AS A SOURCE OF FURTHER MILITARY-HISTORICAL RESEARCH

The second Karabakh war, which took place in 2020, is marked not only by military actions and geopolitical consequences in the Caucasus region but also by a significant impact on the sphere of mass information. The information space played a key role in the perception of the conflict at the domestic, regional, and global levels.

The article examines the coverage of the Second Karabakh War and its consequences in the leading mass media of Western countries. It was determined which key topics dominated the information materials, and what impact this had on the international community and the formation of public opinion. Approaches to the presentation of information about the war were studied, and the main key themes and accents were determined. The coverage and military-political interpretation of the origins, course, and consequences of the Second Karabakh War (2020) in the leading Western mass media, the implementation of political processes in the relations between Azerbaijan and Armenia, and the process of settling the Karabakh conflict are analyzed.

The Second Karabakh War became the object of the world community's attention due to its great geopolitical importance and significant impact on stability in the South Caucasus region. One of the key components of the conflict is its visualization and interpretation in the media space.

The relevance of scientific research lies in the need to understand and analyze the influence of the mass media on the perception of the events taking place during the Second Karabakh War. Such research is important for understanding the dynamics of the information space and its impact on international and interstate relations in the region, as well as for the perception of conflict both at the domestic and global levels.

The results of the study show that the depiction of the war in different media differed depending on their political orientations, country of origin, and other factors. Some media favoured one side of the conflict, while others were more objective. This approach led to the emergence of stereotypes and partial distortion of ideas about the conflict for the Western audience.

As a result of the study, it was established that the coverage of the events during the Second Karabakh War and its consequences had an impact both on the support of a peaceful resolution of the conflict and on the aggravation of the tension surrounding the Karabakh issue. The events in the South Caucasus region are important for the international community and require comprehensive analysis and coverage, contributing to the understanding of the complex political and ethnic dynamics in the modern world.

Keywords: *Azerbaijan, Armenia, Second Karabakh War, mass media, information space, Karabakh, local conflict, media space.*